

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
NEEDS FOR INNOVATIVE LEADERSHIP DEVELOPMENT OF
SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER KHON KAEN
VOCATIONAL EDUCATION

¹วรเชษฐ์ วรสุทธิพงษ์ และ ²วานิช ประเสริฐพร
¹Worachet Worasutthipong and ²Vanich Prasertphorn

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ประเทศไทย
Northeastern University, Thailand.

¹khruball@gmail.com, ²vanich.pra.@neu.ac.th

Received July 12, 2021; Revised October 9, 2021; Accepted November 20, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 263 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane (Yamane 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการบริหารความเสี่ยง รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการบริหารความเสี่ยง รองลงมาคือด้านการ ทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ส่วน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีวิสัยทัศน์การ เปลี่ยนแปลง 2) ส่วนความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านที่มีความต้องการ จำเป็นมากที่สุดคือด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม รองลงมาคือด้านการทำงาน เป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, อาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current situation and desirable condition and 2) to study the needs for the development of innovative leadership of school administrators under Khon Kaen Vocational Education. The sample group used in this study included school administrators and teachers under Khon Kaen Vocational Education with the total number of 263 people. The sample size was determined using Taro Yamane (Yamane 1973) formula with level of error at 0.05 using stratified random sampling method. The research tool was 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in this research comprised mean and standard deviation. The research results were found that: 1) The current situation of the development of innovative leadership of school administrators under Khon Kaen Vocational Education, in overall, was found at a moderate level of practice, when considered in each aspect, the aspect with the most average was the risk management, followed by teamwork and participation, while the aspect with the lowest average was the creation of an innovative organizational atmosphere, the desirable condition of Innovative leadership development of school administrators under Khon Kaen Vocational Education, in overall, was found at the highest level, when considered each aspect, it was found that the aspect with the highest average was risk management, followed by teamwork and participation, while the aspect

with the lowest average was vision of changing. 2) Needs for innovative leadership development of school administrators under Khon Kaen Vocational Education were found that the aspect with the most needs was the creation of an innovative organizational atmosphere, followed by teamwork and participation, vision of changing, the aspect with the least average was creativity and risk management respectively.

Keywords: Needs, Innovative Leadership, Vocational Education

บทนำ

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาที่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องพร้อมรับความท้าทายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งด้านกำลังคน ความรู้ สมรรถนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งการขับเคลื่อนสู่การเป็นนวัตกรรมให้สำเร็จนั้นเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มี ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมให้มีความก้าวหน้าให้ทันกับกระแสการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระตือรือร้นกล้าเปลี่ยนแปลงองค์กรในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้บรรลุเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มมูลค่าแก่สถานศึกษาและยั่งยืนในอนาคต

แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ.2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ งานวิจัยสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรม เทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและนำไปใช้ประโยชน์หน่วยงานภายนอกที่ร่วมมือหรือสนับสนุนสถานศึกษาในการวิจัย สิ่งประดิษฐ์นวัตกรรม เทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ นวัตกรรมการบริหารจัดการและนวัตกรรมด้านการพัฒนาการเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาล

จากสภาพการบริหารงานในปัจจุบันของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2564 พบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความมุ่งมั่นทางด้านการกำหนดวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงาน

เป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหารความเสี่ยงและด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องพัฒนาและทำความเข้าใจ ในระบบการบริหารงานตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยมีข้อมูลจากการรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ประจำปีการศึกษา 2563 การประกันคุณภาพภายนอกรอบที่ 4 ของวิทยาการอาชีวพล มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.)ควรเร่งเสริมสร้างสังคมนวัตกรรมโดยส่งเสริมระบบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์การผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับการทำงานจึงเป็นภารกิจอันหนึ่งที่ต้องร่วมกันสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ของโลกปัจจุบันและอนาคตที่จะเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมใช้ในการบริหารงาน ในสถานศึกษาและสนับสนุนผลักดันให้เกิดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ภายในสถานศึกษาให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้งและเปิดใจรับแนวคิดใหม่ กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเดิมมาต่อยอดเพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหา หรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอน สนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศใช้ในการวางแผน พัฒนาการบริหารงานนวัตกรรมในสถานศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและผลักดันส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ตลอดจนสามารถทำให้บุคลากรและองค์กรทางการศึกษาไทย สามารถพัฒนาสู่องค์กรที่มีมาตรฐานระดับสากลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 12 แห่ง ในปีการศึกษา 2564 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครูผู้สอน จำนวน 714 คน รวมทั้งสิ้น 764 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 12 แห่ง ปีการศึกษา 2564 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 ด้วยวิธีการสุ่มแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ทำการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 17 คน ครูผู้สอน จำนวน 246 คน รวมเป็น 263 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม เรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารตามการรับรู้ของตนเอง ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคหรือการคำนวณหา ค่าดัชนี Modified Priority Need Index (PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น (สุวิมล วงวาณิช, 2558)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการบริหารความเสี่ยง รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการบริหารความเสี่ยง รองลงมาคือด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม พบว่า ค่าดัชนี PNI_{Modifieds} ของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา บางแห่ง อาจดำเนินการสร้างนวัตกรรมตามวิสัยทัศน์ยังไม่ต่อเนื่อง ควรให้ครูรู้ถึงการขับเคลื่อนของสถานศึกษา เพื่อนำไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิม ให้มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยการมุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดบรรยากาศ ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมควรมีการจัดกระบวนการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับเนาวรัตน์ เยาวนาถ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรการมอบหมายงาน การกระจายอำนาจ ความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง การสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรม ในสถานศึกษาล้ำเสียงและกล้าตัดสินใจ การมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับ ณิชภา สุนทรไชย (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงอยู่ใน ปานกลาง สอดคล้องกับปวีณา กันถิน (2560) ที่พบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและจากการศึกษาของพีรณย์ จัตูรัส (2561) ที่พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารสามารถสร้างเครือข่ายการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยมีเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิมๆ ให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ทำงานเป็นทีมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารเป็นผู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาและยังมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำในการจัดการและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครู สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำมาปฏิบัติได้สอดคล้องกับ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับสินีนากู ไสแจ่ม (2563) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ พีรณย์ จัตูรัส (2561) ที่พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ควรจัดให้มี

การอบรมผู้บริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารสามารถสร้างเครือข่ายการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modifieds}) ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสังกัด สำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม พบว่า ค่าดัชนี PNI_{Modifieds} ของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการบริหารความเสี่ยง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและยังมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา มีการจัดการประชุมร่วมกับครู เพื่อช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมาย บทบาทเพื่อสร้างภารกิจในการปฏิบัติงานตามความสามารถและความถนัด ผู้บริหารยังมีการส่งเสริมให้ครูมีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันในการทำงานร่วมกันมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารแสดงความคิดเห็นและร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ Yukl, Katzenbach, Khan (2010) ได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศที่ดีหมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในองค์กรผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียดในงานมากเกินไป มีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ร่วมสร้างความภูมิใจในหน้าที่การทำงานของตนเอง สร้างมิตรภาพในที่ทำงานและไม่ขีดตัวเองเป็นศูนย์กลาง รู้จักเข้าสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น มีน้ำใจ พุดจาไพเราะอ่อนหวาน มีมารยาทในการทำงานร่วมกันและมีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มาปรับปรุงการทำงานให้สนุกสนานอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัย ตฤณเศรษฐ์ รัตนรังสฤษฎ์ (2562) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัย พบว่ามีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สีนินาฏ ไสแจ่ม (2563) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับนิชาภา สุนทรไชย (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีทักษะการคิดขั้นสูง สามารถคาดการณ์หรือวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อทำนายอนาคตของสถานศึกษาได้ สามารถสร้างความร่วมมือและวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดทิศทางและวิธีการ ที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ของสถานศึกษาได้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลยุทธ์ และสถานศึกษาซึ่งกลยุทธ์จะบังเกิดผลก็ต่อเมื่อผู้บริหารนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมอาศัยการจัดการทรัพยากรมนุษย์การทำงานเป็นทีมการจูงใจและความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับยินดี ฮานาฟี (2562) ศึกษา

แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาจะต้องเกิดจากบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานและจะต้องประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์และสร้างความตระหนักให้ทุกคนมองเห็นความสำคัญที่แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ มองการไกลในอนาคตถึงมุมมองในการทำอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์หรือกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อนำองค์การไปสู่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์หรือกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารงานเชิงนวัตกรรม จะนำองค์การไปสู่วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงาน เป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการบริหารความเสี่ยง โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากรในการสร้างความมั่นใจในการทำงาน ไม่เคร่งเครียดในงานมากเกินไป มีการรับฟังความคิดเห็นของกันและกันส่งผลให้ผู้บริหารสามารถสร้างเครือข่ายการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- เนาวรัตน์ เยาวนาถ.(2562).แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ค้นเมื่อ3 พฤศจิกายน2564, จาก <https://www.moe.go.th/index.php/สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา>
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560).การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาปทุมธานี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณิชาภา สุนทรไชย. (2561). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ดฤณเศรษฐ์ รัตนรังสฤษฎ .(2562).ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ปวีณา กันถิ่น.(2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประจำรัฐเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิรณย์ จัตุรัส. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ยินดี ฮานาฟี. (2562).แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคกสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี.บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยครูสุริยเทพ.
- รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ประจำปีการศึกษา 2563.การประกันคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 คั่นเมื่อ 3 พฤศจิกายน2564, จาก <http://www.pholiac.ac.th/index.php?lay=show&ac=article&Ntype=75>/วิทยาลัยการอาชีพพล/สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สินีนาม ไสแจ่ม .(2563).ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุวิมล ว่องวานิช.(2558). การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นใน นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Taro Yamane(1973).Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd. New York. Harper and Row Publications.
- Yukl ; Katzenbach; Khan .(2010). Leadership in organizations 7th ed. New Jersey : Pearson/Prentice Hall.